

Ο ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

...κι όπου κι αν πάω ξένος...

Λοιπόν, μπορεί και να 'ναι μια πλεκτάνη της ιστορίας: Θαρρείς για να μη νιώθουμε τύψεις που δε σεβόμαστε το παλαιότατο φιλόανθρωπο κέλευσμα —«Μή κτείνε· τόν ικέτην/γάρ οὐ θέμις κτανεῖν»—, η τραγωδία του Ευριπίδη που περιείχε αυτό τον βαρύτιμο λόγο ηττήθηκε από το χρόνο· λίγα αποσπάσματα σώθηκαν μόνο, που δεν αρκούν φαίνεται να μας πείσουν πως και ο ξένος, ο πρόσφυγας, ο μετανάστης, ένας ικέτης είναι, και πως ο φόνος του μπορεί να πάρει πολλές άλλες μορφές στον καθ' ημέραν βίο —«ηπιότερες», νομιμοποιημένες από τη Φυσική της Εξουσίας— εξόν από κείνη που του αποδίδει η κυριολεξία.

Θα 'χαν περάσει μήνες δύο, μπορεί και τρεις· στην Ομόνοια μια κινητή καντίνα, εφοπλιστική δωρεά στο δήμο της Αθήνας, στάθμευε πριν πέσει ο ήλιος στον λίγο τόπο που ανοίγεται ανάμεσα στο τέλος της Πανεπιστημίου και την αρχή της Σταδίου. Από μέρα σε μέρα, πλήθαιναν όσοι στέκονταν μπροστά της για ένα κεσεδάκι φαΐ, μια δυο φέτες ψωμί, ένα ποτήρι πορτοκαλάδα. Σκυφτοί στέκονταν, όσο πιο βαθιά κρυμμένοι μέσα τους, για να μην τους βλέπουν, να μην βλέπουν οι ένδημοι την ανέχειά τους. Και πράγματι. Δεν τους έβλεπαν. Δεν τους βλέπαμε. Θα 'χαν περάσει μήνες δύο, μπορεί και τρεις, και τέσσερις, αλλά οι πεινασμένοι της Ομόνοιας, φερμένοι από κάθε σκοτεινιά της πόλης, μέλη αφανή της διεθνούς της Ανάγκης, παρέμεναν άφαντοι για τους περαστικούς, ακόμα και για εκείνους που περνούσαν κάθε μέρα από το σημείο της βιαστικής ελεημοσύνης. Το βλέμμα των αυτοχθόνων από ένστικτο ή από ενοχή, ή απλώς επειδή έτσι το κούρδισε η συνήθεια, αρνιόταν την ύπαρξη των ξένων, των αναγκασμένων ξένων. Κι όταν το